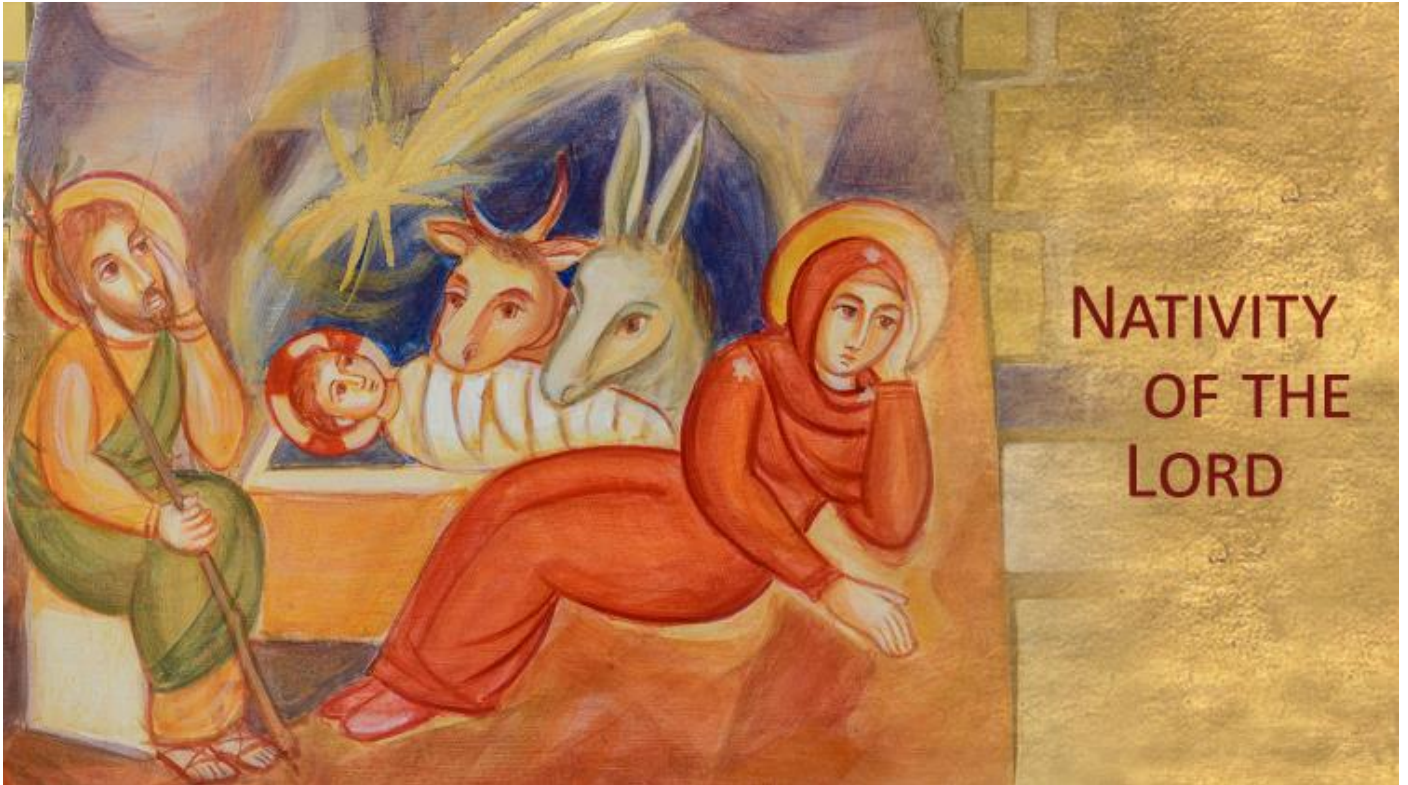

Geloofsverdieping Kerstmis

Oorsprong van het feest

bron vaticaan

Vanaf het begin vierden christenen wat de Heer Jezus volbracht voor de redding van de mensheid. Ze deden dit elke zondag, de dag van de opstanding van de Heer, en als een jaarlijks feest op de zondag na de eerste volle maan van de lente-equinox, Paaszondag.

Aan het begin van de 4e eeuw begon de liturgische kalender te evolueren, waarbij ook waarde werd gegeven aan de "historische" Jezus. Goede Vrijdag werd toegevoegd om Jezus' dood te herdenken, en het Laatste Avondmaal... In dat traject werd de geboorte van Jezus toegevoegd.

Het eerste bewijs van de viering van de geboorte van onze Heer dateert uit het jaar 336.

Kort daarna begon in de oosterse kerk het kerstfeest van Driekoningen te worden gevierd op 6 januari. De datum was verbonden met het burgerlijke heidense feest van de geboorte van de onoverwinnelijke zon (Natale Solis Invicti), geïntroduceerd door keizer Aurelianus in 274 ter ere van de Syrische zonnegod Emesa, gevierd op 25 december.

Kerstmis is de enige liturgische viering met vier missen: de Vigiliemis, de Mis tijdens de Nacht, de Mis bij Dageraad en de Mis overdag. De lezingen zijn voor elk van deze Missen hetzelfde voor alle drie de liturgische jaren. Deze keuze probeert, bijna in slow motion, die Gebeurtenis te demonstreren en te versterken die de loop van de menselijke geschiedenis veranderde: God werd mens.

Vigilie: Het boek van de genealogie van Jezus Christus, de zoon van David, de zoon van Abraham... Mattan werd de vader van Jacob, Jacob de vader van Jozef, de echtgenoot van Maria. Uit haar werd Jezus geboren die de Christus wordt genoemd (Mt. 1:1-25).

Nacht: "Wees niet bang, want zie, ik verkondig u goed nieuws van grote vreugde, dat voor heel het volk zal zijn. Want vandaag is in de stad van David voor u een Redder geboren, die Christus is en Heer. En dit zal voor u een teken zijn: u zult een kind vinden, gewikkeld in doeken en liggend in een kribbe" (Lc 2:1-14).

Dageraad: Toen de engelen van hen weggingen naar de hemel, zeiden de herders tegen elkaar: “Laten we dan naar Bethlehem gaan om dit te zien wat er gebeurd is... Ze gingen dus met spoed... Toen keerden de herders terug, God verheerlijkend en prijzend (Lc 2:15-20).

Dag: In het begin was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God... En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (Joh. 1:1-18).

Vandaag is het Licht in de wereld gekomen. Vandaag, zoals het al meer dan tweeduizend jaar doet, verbrijzelt het Licht de duisternis en de schaduwen van de nacht en verlicht ons. Dat Licht heeft een gezicht en een naam: Jezus Christus, geprofeteerd door de profeet Jesaja: “Het volk dat in duisternis wandelde, heeft een groot licht gezien” (Mis tijdens de Nacht, Jes. 9:1-6). Hij is het Licht van de wereld dat schijnt in de duisternis (Joh. 1:9, 3, 19; Mis overdag). Hij is de Hoop die niet teleurstelt (Rom. 5:5). Jezus, uit de wortel en afstamming van David (vgl. 2 Sam. 7:8 e.v.), de vervulling van Gods belofte aan Koning David (Vierde zondag van Advent). Jezus is de stralende morgenster (Openb. 22:16).

Een gebeurtenis

Dit is Kerstmis: een feit, een gebeurtenis die de loop van de geschiedenis veranderde. God werd mens om ons kinderen van God te maken (vgl. Sint Irenaeus). Het is zo'n belangrijke gebeurtenis, het is zo bepalend, dat de liturgie zelf ons er als het ware in slow motion van laat genieten, door ons niet één, maar vier verschillende kerstliturgieën te bieden: de Vigiliemis (rond 18:00 uur), de Mis tijdens de Nacht (meestal tussen 21:00 en 12:00 uur), de Mis bij zonsopgang (tussen 07:00 en 09:00 uur) en de Mis overdag (van 10:00 tot 18:00 uur). Deze vier liturgieën helpen ons te genieten van alle vreugde van deze Gebeurtenis die menselijke plannen heeft verrast/omvergeworpen.

Dit is de vreugde van Kerstmis: "Want vandaag ... is er voor u een Redder geboren, die Christus en Heer is" (Lc. 2:11; Mis tijdens de Nacht). De Heer Jezus komt naar ons toe om ons te vertellen niet bang te zijn, om de onverschilligheid die we voor elkaar hebben te doorbreken, omdat God, in Jezus Zijn Zoon, onze menselijkheid heeft aangenomen, gewond door de zonde, om ons te redden.

Historische details

De tekst van Lucas, die we tijdens de mis tijdens de nacht beluisteren, staat vol met chronologische en historische details: “In die dagen ging er een bevel uit van keizer Augustus dat de hele wereld zich moest laten inschrijven... Dit was de eerste inschrijving toen Quirinius stadhouder van Syrië was...” (Lukas 2:1-2). Deze details kunnen ons onverschillig laten, omdat we zo graag het nieuws willen horen dat Jezus geboren is. Maar het zijn geen secundaire details, omdat ze aangeven dat de geboorte van Jezus geen “sprookje” is, maar een feit dat volledig historisch is.

Genealogische boom

Zoals aangegeven in het evangelie dat tijdens de kerstwake wordt verkondigd, wordt Jezus ingevoegd in een genealogische boom die niet helemaal perfect is. En toch accepteerde Hij om deel uit te maken van deze familiegeschiedenis, waar heiligen niet opvallen. De lange lijst bevat de patriarchen en vervolgens de koningen vóór de Babylonische ballingschap. Sommige koningen waren trouw, anderen waren afgodendienaars, immoreel en moordenaars. Er valt veel te zeggen over koning David, bij wie de trouw aan God verweven was met zonde en misdaden (we kunnen ons de misdaad herinneren die hij bekende in Psalm 50 nadat hij Uria had vermoord).

Jezus' genealogie dient als een getuigenis en bevestiging dat Jezus van "Davids afstamming" is (vgl. Mt. 1:6ff), en dat de belofte die God aan David deed dat hij hem "een huis" zou bouwen (vgl. 2 Sam. 7) zijn volledige vervulling vond in Jezus. De genealogie laat zien dat Jezus deel uitmaakt van een groter verhaal - dit geldt voor Jezus als mens - en degene is die een nieuw verhaal inluidt.

Achter elke naam, hoe raadselachtig soms ook, schuilt een verhaal over hoe God iets mogelijk maakte. Het is een pagina die onthult dat achter elk gezicht iemand schuilt die door God is gekozen en een belofte heeft gedaan. Dit was ooit waar en het is vandaag de dag nog steeds waar. Ook wij zijn "geroepen" door Gods genade. "Niet gij hebt Mij uitgekozen, maar Ik heb u uitgekozen" (Joh. 15:16). Wij worden niet geroepen vanwege onze eigen verdiensten, maar door Gods genade: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde" (Jer. 31:3). Daar kunnen we zeker van zijn: "Voordat ik geboren werd, riep de Heer mij, van de schoot van mijn moeder af" (Jes. 49:1).

Net als vroeger, zo ook vandaag, komt Jezus in dit verhaal en nodigt ons uit om verder te kijken. Hij nodigt ons uit om deze specifieke historische en sociale tijd niet te lezen als een litanie van nederlagen om te betreuren, maar met dat Licht dat van boven komt en alles verlicht.

Immers, zelfs Jozef en Maria bevonden zich niet in een heel gemakkelijke context...

De kribbe

"Toen de tijd aanbrak dat zij haar kind zou baren, bracht zij haar eerstgeboren zoon ter wereld. Zij wikkelde hem in doeken en legde hem in een kribbe" (vgl. Luk. 2:6-7; Mis tijdens de Nacht). God, de Almachtige Vader, legt via Maria Zijn Kind in een kribbe – Immanuel, God met ons. Dit Kind begint (archē in het Grieks) een nieuw Koninkrijk, een nieuwe Geschiedenis van Verlossing: een koninkrijk van gerechtigheid en vrede, van liefde en waarheid.

"Zij legde Hem in een kribbe". Het Griekse werkwoord verwijst naar de positie die mensen op dat moment innamen toen ze zouden eten. Maar het Kindje Jezus ligt in een voederbak voor dieren, een opvangbak die insecten en dierenknobbels aantrok. Het is een begin dat suggereert hoe Jezus' hele leven eruit zal zien: engelen zingen in de hemel en een koning vervolgt Hem; de ene dag zal Hij door het volk worden toegejuicht en de volgende dag zal Hij door dezelfde menigte worden veroordeeld. De ene dag wilden ze Hem tot koning maken en de andere dag wordt Hij als boosdoener aan het kruis genageld. Afwijzing en glorie waren de contrasterende tekenen die dit Kind zouden onderscheiden.

Maar er is ook nog een ander detail dat vaak op iconen wordt afgebeeld. Dit Kind wordt geplaatst waar dieren worden gevoed. Deze Baby, die gevoed moet worden om te groeien, wordt vanaf het begin gevierd als het "brood" dat voedt: "Doe dit ter nagedachtenis aan mij". Door deze details onthult dit Kind wie Hij is aan ons, en tegelijkertijd de weg voor ons leven om mooi te zijn. In een tijd waarin mensen slaven zijn van hun eigen oppervlakkige verlangens, laat Jezus ons een nieuw leven zien dat zoveel ongeordende passies kan ordenen die niets bevredigen behalve ons eigen verlangen om onszelf te bedriegen dat "we als God zijn", onze zelfbevestiging en emancipatie van God, het gevolg van de erfzonde: "De vrouw zag dat de boom goed was om van te eten en een lust voor het oog, en dat de boom begeerlijk was om er wijsheid door te verkrijgen. Ze nam van zijn vrucht en at ervan; en ze gaf er ook van aan haar man" (Gen. 3:6). Vanuit de kribbe leert Jezus ons om onszelf te voeden met wat ertoe doet, zodat we van dwangmatige eters "brood dat zichzelf geeft" kunnen worden. Het is voldoende om te onthouden dat de eerste van Jezus' verleidingen in de woestijn te maken had met het concept van "voedsel": "Geef opdracht dat deze stenen broden worden... Men leeft niet van brood alleen, maar van elk woord dat uit de mond van God komt" (Mt. 4:3-4), en laat ons zo de stijl zien die we moeten aannemen.

Inbakeren

Maria "wikkelde" het kind "in doeken": Ook al bevindt Maria zich in een precare situatie, ze is georganiseerd. Dit vertelt ons dat we moeten leren om "georganiseerd" te zijn, zodat het Kind dat vraagt om geboren te worden in onze harten en levens, welkom, zorg en bescherming kan vinden. Met andere woorden, we zouden kunnen zeggen dat de herinnering aan de geboorte van onze Heer de "dagelijkse geboorten" verlicht waar geloof - dat wil zeggen, onze vriendschap met het Kindje Jezus - vraagt om verwelkomd en beschermd te worden in de "inbakeren" van onze aandacht en zorg, zodat het niet wordt aangetast. In die "baby gewikkeld in doeken en gelegd in een kribbe", worden we uitgenodigd om de goddelijke logica te zien die Hij gebruikt wanneer Hij handelt "als God". We worden uitgenodigd om onze logica, onze strategie om te draaien: Hij vraagt dat we onze mentaliteit en perspectief veranderen. Wat ertoe doet is niet wat groot is, maar wat klein en ogenschijnlijk onbelangrijk is. Een verandering van perspectief van groot naar klein, van kracht naar zwakte, van macht naar gave, want zo handelt God!

Als christenen worden ook wij geroepen om discrete "tekenen" te zijn van de kracht van Gods liefde, nederige instrumenten van het Koninkrijk van de Heer, zeker dat "Gods zwakte

"Gods zwakte is sterker dan de menselijke kracht" (zie 1 Kor. 1:25). De term "teken" moet niet worden opgevat als zwakte of overgave, want als "zout zijn smaak verliest... is het nergens meer goed voor dan om weggegooid te worden" (vgl. Mt. 5:13). Als christenen moeten we levende en geloofwaardige herinneringen worden aan de graankorrel die vrucht draagt, een "teken" hier en nu van het Kind van Bethlehem, Jezus. Ons leven en hoe we handelen, moeten in staat zijn om "Kerst"-vreugde te manifesteren, van een Leven dat van bovenaf is gegeven, dat "gebroken" kan worden voor anderen uit liefde.

De herders

Gods intrede in de menselijke geschiedenis gebeurt via "achterdeurtjes" en andere onconventionele methoden. In plaats van Jezus' geboorte aan te kondigen aan de tempelpriesters, kondigen de engelen het aan aan herders die arme bewakers waren die betaald werden om over schapen te waken. Ze werden uitgesloten van het volk omdat ze nomadisch waren, wat betekende dat ze in contact stonden met buitenstaanders, buitenlanders. Dit maakte hen ritueel onrein volgens de wet. De engelen brachten hen het nieuws als eersten en zo waren zij de eersten die aanbaden en vervolgens haastig het nieuws gingen verkondigen: "Laten we dan naar Bethlehem gaan om dit te zien wat er gebeurd is, wat de Heer ons heeft bekendgemaakt.' Dus gingen ze haastig op weg en vonden Maria en Jozef, en het kind dat in de kribbe lag.... De herders keerden terug, God verheerlijkend en prijzend..." (vgl. Lc. 2:15-20; Mis bij zonsopgang).

Nomadisch zoals Jezus die nergens zijn hoofd kon neerleggen (vgl. Mt. 8:20), kunnen we in deze herders de nomadische bewakers van ons hart zien, dat rusteloze deel in ons dat waakt, dat zoekt, dat wacht op iemand, maar dat zichzelf vaak voedt met het verkeerde voedsel dat niet bevredigt waar we werkelijk honger en dorst naar hebben. We zijn tenslotte allemaal die herder die op zoek is naar arme dingen, en wanneer hij vindt wat hij zocht, beseft hij dat de zoektocht nog niet voorbij is.

De geboorte

De geboorte van onze Heer Jezus herinnert ons eraan dat God aanwezig is in elke situatie waarin we geloven dat Hij afwezig is of waarin we denken dat Hij er nooit zou kunnen zijn. Dit geloof drijft ons om deze tijd met meer sereniteit en hoop te bekijken. God is hier. Hij is zo aanwezig dat Hij ons misschien, of beter gezegd, zeker vraagt om te heroverwegen hoe we leven. Hij nodigt ons uit om te onthouden dat net zoals Hij kwam om ons te redden, wij ook alleen gered kunnen worden als we samen met Hem

wandelen, als we leren om voor elkaar te zorgen. We worden uitgenodigd om "kribbes" te worden waar anderen zichzelf kunnen voeden met het brood van vriendschap, liefde, genade, hoop. De Heer biedt Zichzelf aan ons aan, zodat we Hem kunnen dragen door het getuigenis van ons leven. Als christenen worden we geroepen om vervuld te worden van de hoop van deze mensheid, zo gedesoriënteerd en geïsoleerd, om wachters te worden van een nieuwe dageraad... zodat de duisternis van deze tijd verbrijzeld kan worden door het Licht dat van de Heer Jezus komt, dat wil zeggen de Heer Jezus.

In de Heer Jezus die dichtbij ons kwam, leren we hoe we broeders en zusters kunnen worden om allemaal een innerlijke solidariteit en nabijheid te delen die het meest kostbare is, waardoor we God samen met de engelen kunnen prijzen en kunnen zeggen: "Eer aan God in den hoge en vrede op aarde in wie Hij welbehagen heeft".